

**ผลกระทบของการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน
ของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย**

**The Impact of Accounting Information System Control on the Operational
Success of Savings Cooperatives in Thailand**

ธมลวรรณ พูลเจริญ¹ และ ณัฐวงศ์ พูนพล^{2*}

Thamonwan Phuncharoen¹ and Nuttavong Poonpool^{2*}

^{1, 2*} คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{1, 2*} Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

*Corresponding author E-mail: Nuttavong.p@acc.msu.ac.th

Received: February 19th, 2026; Revised: March 12th, 2026; Accepted: April 22nd, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย (2) ศึกษาความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย และ (3) ศึกษาผลกระทบของการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารฝ่ายบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่าการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีและความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายและมาตรการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีอย่างเป็นระบบ เพื่อรองรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประมวลผลข้อมูลทางบัญชีและลดความเสี่ยงด้านความถูกต้องและความปลอดภัยของข้อมูล ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณพบว่า การควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีโดยรวมมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะด้านนโยบายการใช้สารสนเทศทางการบัญชี ด้านมาตรการการเข้าถึงและการเปลี่ยนแปลงระบบ และด้านการเชื่อมโยงของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการลดความผิดพลาดของข้อมูล ลดความซ้ำซ้อนของการดำเนินงาน และเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหาร ขณะที่ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงไม่พบอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: การควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชี ความสำเร็จในการดำเนินงาน สหกรณ์ออมทรัพย์

Abstract

This research aimed to (1) examine the accounting information system controls of savings cooperatives in Thailand, (2) investigate the operational success of savings cooperatives in Thailand, and (3) analyze the impact of accounting information system controls on the operational success of savings cooperatives in Thailand. The sample group consisted of accounting executives of savings

cooperatives in Thailand. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics and multiple regression analysis. The results revealed that both the overall and individual aspects of accounting information system controls and the operational success of savings cooperatives were at the highest level. This indicates that savings cooperatives place significant importance on establishing systematic policies and control measures for accounting information systems to support the use of information technology in accounting data processing and to reduce risks related to data accuracy and security. The results of the multiple regression analysis showed that overall accounting information system controls had a statistically significant influence on the operational success of savings cooperatives in Thailand. Accounting information usage policies, access and system modification controls, and the integration of accounting information systems played an important role in reducing data errors, minimizing operational redundancy, and enhancing managerial decision-making efficiency. However, top management support was not found to have a statistically significant influence on operational success.

Keywords: Accounting Information System Control, Operational Success, Savings Cooperatives

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ยุคประเทศไทย 4.0 ซึ่งเป็นนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการขับเคลื่อนประเทศด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และองค์ความรู้ เพื่อสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนในระยะยาว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน รวมถึงการดำเนินงานของภาคธุรกิจและสถาบันการเงิน ซึ่งจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการและการให้บริการให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความต้องการของผู้รับบริการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (ศิริภัทร ฉวีวงศ์, 2565) เทคโนโลยีสารสนเทศจึงกลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรในหลายด้าน เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำรายงาน การตรวจสอบ การควบคุมสภาพทางการเงิน ตลอดจนการบริหารจัดการองค์กรด้านต่าง ๆ อาทิ การตลาด การบริหารทรัพยากรมนุษย์ และการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (ปรีชญนิษฐ์ ประจักษ์จิตร และสุรีย์ โปษกรณัฐ, 2564) โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการและประมวลผลข้อมูลทางการเงินและการบัญชี ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพและความถูกต้องของข้อมูลทางบัญชี

สหกรณ์ออมทรัพย์ถือเป็นสถาบันการเงินรูปแบบหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมไทย โดยมีหน้าที่รับฝากเงิน ให้สินเชื่อ และส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิก ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 อีกทั้งยังมีขนาดการดำเนินงานเป็นอันดับที่ 3 รองจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (รภัสสา รวงอ่อนนาม และคณะ, 2566) การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์จึงมีบทบาทสำคัญต่อการจัดเก็บ ประมวลผล และรายงานข้อมูลทางการเงิน อย่างไรก็ตาม การใช้ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านความถูกต้อง ความครบถ้วน และความปลอดภัยของข้อมูล หากขาดระบบการควบคุมที่เหมาะสม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของสมาชิกและความมั่นคงทางการเงินขององค์กร

ดังนั้น สหกรณ์ออมทรัพย์จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจัดวางระบบการควบคุมภายในและการรักษาความปลอดภัยของระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้เป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยมาตรฐานขั้นต่ำในการควบคุมภายในและการรักษาความปลอดภัยสำหรับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูล พ.ศ. 2553 (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2566) การควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information System Control) เป็นกระบวนการที่องค์กรกำหนดขึ้นอย่างเป็นระบบเพื่อควบคุม ดูแล และตรวจสอบการทำงานของระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บ ประมวลผล และรายงานข้อมูลทางการเงิน เพื่อสร้างความมั่นใจว่าข้อมูลทางการเงินมีความถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และเชื่อถือได้ รวมทั้งช่วยลดความเสี่ยงจากข้อผิดพลาดและการทุจริต โดยองค์ประกอบสำคัญของการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชี ได้แก่ นโยบายการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี มาตรการควบคุมการเข้าถึงและการเปลี่ยนแปลงระบบ การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง และการเชื่อมโยงของระบบสารสนเทศทางการบัญชี

ในขณะเดียวกัน ความสำเร็จในการดำเนินงาน (Operational Success) หมายถึง ความสามารถขององค์กรในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้ โดยอาศัยระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ กระบวนการทำงานที่เป็นมาตรฐาน การจัดทำรายงานทางการเงินที่ถูกต้องเชื่อถือได้ และการบริหารความเสี่ยงในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ซึ่งครอบคลุมทั้งการบริหารความเสี่ยงในการดำเนินงาน ความถูกต้องของรายงานทางการเงิน และการสร้างประโยชน์ทางการเงินสูงสุดให้แก่องค์กร (นงนุช หงส์สิงห์ และคณะ, 2561)

จากความสำคัญของระบบสารสนเทศทางการบัญชีและบทบาทของการควบคุมระบบดังกล่าวต่อการดำเนินงานขององค์กร ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลกระทบของการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย เพื่อทดสอบว่าการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีสามารถส่งเสริมความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้อย่างไร ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแนวทางในการจัดวางและปรับปรุงระบบการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสนับสนุนการยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยอย่างยั่งยืน

บททวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชี

การควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีเป็นกลไกสำคัญในการกำกับดูแลการจัดเก็บ ประมวลผล และรายงานข้อมูลทางการเงินให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อถือได้ โดยครอบคลุมการกำหนดนโยบายด้านระบบสารสนเทศ มาตรการควบคุมการเข้าถึงข้อมูล การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง และการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างระบบงาน ซึ่งมีบทบาทในการลดความเสี่ยงจากข้อผิดพลาดและการทุจริต ตลอดจนสนับสนุนความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กร

1.1 นโยบายการใช้สารสนเทศทางการบัญชี นโยบายการใช้สารสนเทศทางการบัญชีเป็นกรอบแนวทางที่องค์กรกำหนดขึ้นเพื่อควบคุมการใช้งานระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นความถูกต้อง ความปลอดภัย และความโปร่งใสของข้อมูล งานวิจัยชี้ให้เห็นว่านโยบายที่ชัดเจนช่วยลด

ความเสี่ยงในการดำเนินงานและเสริมสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเงินบัญชี (อรอนงค์ จำปาแก้วและคณะ, 2563; ธาณี เณรวงศ์, 2558; Hehanussa, 2023)

1.2 มาตรการการเข้าถึงและเปลี่ยนแปลงระบบสารสนเทศทางการเงินบัญชี มาตรการควบคุมการเข้าถึงและการเปลี่ยนแปลงข้อมูลมุ่งจำกัดสิทธิ์การใช้งานเฉพาะผู้ที่ได้รับอนุญาต เพื่อป้องกันการเข้าถึงโดยมิชอบและการแก้ไขข้อมูลที่ไม่เหมาะสม งานวิจัยระบุว่าการกำหนดสิทธิ์ผู้ใช้งาน การใช้รหัสผ่านเฉพาะบุคคล และการติดตามการเปลี่ยนแปลงข้อมูล ช่วยเพิ่มความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเงินบัญชี และสนับสนุนประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายใน (วิลาวรรณ บุญเกิด, 2565; วิชชา พริ้งพัฒนพงษ์ และคณะ, 2565; ธาณี เณรวงศ์, 2558)

1.3 การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการควบคุมระบบสารสนเทศทางการเงินบัญชี โดยสะท้อนผ่านการกำหนดนโยบาย การจัดสรรทรัพยากร และการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรด้านความถูกต้องและความรับผิดชอบ งานวิจัยพบว่า การให้ความสำคัญของผู้บริหารช่วยให้การนำมาตรการควบคุมไปปฏิบัติมีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ (ธนพล อินตะขัน และกรวิทย์ชัยอมรไพศาล, 2565; ปรีชญ์ธีร์ ประจักษ์จิตร และสุรีย์ โขภรณ์, 2564)

1.4 การเชื่อมโยงของระบบสารสนเทศทางการเงินบัญชี การเชื่อมโยงของระบบสารสนเทศทางการเงินบัญชีเป็นความสามารถในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างระบบงานภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยลดความซ้ำซ้อนในการบันทึกข้อมูล ลดข้อผิดพลาด และเพิ่มความรวดเร็วในการประมวลผลข้อมูล งานวิจัยชี้ว่าการเชื่อมโยงข้อมูลในรูปแบบมาตรฐานเดียวกันสนับสนุนการบูรณาการระบบงานและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร (ปวีณา สมบูรณ์ และคณะ, 2564)

2. แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงาน

ความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรสะท้อนถึงความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากร กระบวนการทำงาน และข้อมูลทางการเงินให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยอาศัยระบบการควบคุมภายในและการใช้ข้อมูลทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยนี้กำหนดตัวแปรความสำเร็จในการดำเนินงานออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารความเสี่ยงในการดำเนินงาน รายงานทางการเงินที่ถูกต้อง และประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับสูงสุด

2.1 การบริหารความเสี่ยงในการดำเนินงาน การบริหารความเสี่ยงในการดำเนินงานเป็นกระบวนการที่องค์กรใช้ในการระบุ ประเมิน และจัดการปัจจัยเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงาน เพื่อป้องกันความเสียหายและเพิ่มความมั่นใจให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย งานวิจัยที่ผ่านมาเห็นพ้องว่าการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยนโยบายที่ชัดเจน ระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการรายงานข้อมูลอย่างถูกต้องและทันเวลา ตลอดจนระบบการควบคุมภายในที่ครอบคลุมทุกกระบวนการทำงาน (ธีรวัฒน์ ธวัชรัตนโกสิน, 2564; เปรมยุดา ท้าวบุตร และคณะ, 2561; สราวุธ ดวงจันทร์ และจิตาภรณ์ สินจรรย์ศักดิ์, 2561)

2.2 รายงานทางการเงินที่ถูกต้อง รายงานทางการเงินที่ถูกต้องเป็นผลลัพธ์สำคัญของระบบบัญชีและการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ โดยมีบทบาทในการสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร การกำกับดูแล และการสร้างความโปร่งใสต่อสมาชิกและหน่วยงานกำกับ งานวิจัยระบุว่ารายงานทางการเงินที่มีคุณภาพต้องมีความถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และเป็นไปตามหลักการบัญชีและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (ปณณภา น้อยจาด และจิตาภรณ์ สินจรรย์ศักดิ์, 2564; นิติกรณ จันทรสุนทรศักดิ์ และคณะ, 2562)

2.3 ประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับสูงสุด ประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับสูงสุดสะท้อนถึงความสามารถขององค์กรในการนำข้อมูลทางการเงินไปใช้ในการวิเคราะห์ วางแผน ควบคุม และติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อ

เพิ่มมูลค่าและความมั่นคงทางการเงิน งานวิจัยชี้ว่าการใช้ข้อมูลทางการบัญชีอย่างเหมาะสมช่วยสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ การจัดสรรทรัพยากร และการประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (นิตกรณ จันทรสิริยศศักดิ์ และคณะ, 2562; สราวุธ ดวงจันทร์ และฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์, 2561; นิตยา คำมณี, 2556)

วัตถุประสงค์

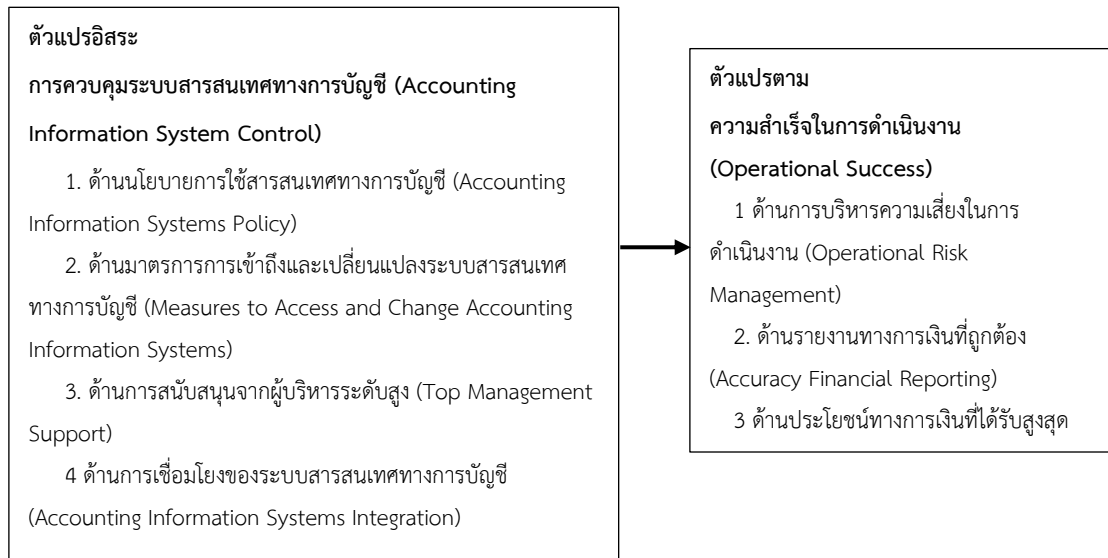
1. เพื่อศึกษาการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาผลกระทบการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยอาศัยแนวคิดการควบคุมภายในด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี และแนวคิดความสำเร็จในการดำเนินงาน เพื่ออธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

1. การควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information System Control) ผู้วิจัยประยุกต์แนวคิดการควบคุมภายในด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของ วิชา พริ้งพัฒพงษ์ และคณะ (2565) ร่วมกับแนวคิดประสิทธิภาพการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีของ อุเทน เลานาพา และฐิติกันต์ สุริยะสาร (2563) โดยกำหนดเป็นตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1 นโยบายการใช้สารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information Systems Policy) 1.2 มาตรการการเข้าถึงและเปลี่ยนแปลงระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Measures to Access and Change Accounting Information Systems) 1.3 การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง (Top Management Support) และ 1.4 การเชื่อมโยงของระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information Systems Linkage)

2. ความสำเร็จในการดำเนินงาน (Operational Success) ผู้วิจัยประยุกต์แนวคิดความสำเร็จในการดำเนินงานของ ทศพร จันทรเปล่ง และคณะ (2564) และแนวคิดความสำเร็จในการดำเนินงานทางการเงินของเปรม ยุตา ท้าวบุตร และคณะ (2561) โดยกำหนดเป็นตัวแปรตาม ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 2.1 การบริหารความเสี่ยงในการดำเนินงาน (Operational Risk Management) 2.2 รายงานทางการเงินที่ถูกต้อง (Accuracy Financial Reporting) และ 2.3 ประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับสูงสุด (Maximum Financial Benefit) กรอบแนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีในมิติต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้งในด้านการบริหารความเสี่ยง ความถูกต้องของรายงานทางการเงิน และการสร้างประโยชน์ทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย จำนวน 1,371 แห่ง ตามรายงานจำนวนสหกรณ์รายเดือน ปี พ.ศ. 2567 ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยกำหนดหน่วยผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) คือ ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแล การควบคุม และการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีภายในองค์กร

กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Taro Yamane สำหรับประชากรที่ทราบขนาด โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 10 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 94 คน

ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้ วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งประชากรตามภูมิภาคของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย ได้แก่ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ จากนั้นกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละภูมิภาคตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละชั้น (Probability Proportional to Size: PPS) ภายในแต่ละชั้นภูมิ ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มรายชื่อสหกรณ์ออมทรัพย์จากบัญชีรายชื่อของกรมส่งเสริมสหกรณ์ และติดต่อผู้ให้ข้อมูลหลักของแต่ละสหกรณ์ โดยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามต้องเป็น ผู้บริหารฝ่ายบัญชี ผู้จัดการฝ่ายบัญชี หรือผู้รับผิดชอบงานบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์โดยตรง เพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับมีความสอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา และสะท้อนการดำเนินงานของระบบสารสนเทศทางการบัญชีขององค์กรได้อย่างเหมาะสม

แม้ว่าวิธีการเลือกแบบเจาะจงจะไม่เป็นการสุ่มตามหลักความน่าจะเป็นโดยสมบูรณ์ แต่การดำเนินการภายใต้กรอบการแบ่งชั้นภูมิและการกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลอย่างเคร่งครัด ช่วยเพิ่มความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของข้อมูลในการทดสอบสมมติฐานเชิงสาเหตุ

2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งพัฒนาตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารฝ่ายบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 18 ข้อ ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ นโยบายการใช้สารสนเทศ มาตรการการเข้าถึงและเปลี่ยนแปลงระบบ การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง และการเชื่อมโยงของระบบสารสนเทศ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 13 ข้อ ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารความเสี่ยง รายงานทางการเงินที่ถูกต้อง และประโยชน์ทางการเงินสูงสุด

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารฝ่ายบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค Item–Total Correlation พบว่า ตัวแปรการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.500–0.963 และตัวแปรความสำเร็จในการดำเนินงานมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.569–0.890 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่บุญชม ศรีสะอาด (2560) เสนอว่า ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.40 ขึ้นไปถือว่ามีความคุณภาพในระดับดีมาก

การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค พบว่า ตัวแปรการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.711–0.930 และตัวแปรความสำเร็จในการดำเนินงานมีความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.705–0.823 ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ของ Hair et al. (2006) ที่กำหนดว่าค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไปเป็นค่าที่ยอมรับได้

สรุปได้ว่าแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีคุณภาพด้านอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปและระดับความคิดเห็น ใช้การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ เพื่อทดสอบผลกระทบของการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารฝ่ายบัญชีและสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย

ผู้บริหารฝ่ายบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง (ร้อยละ 72.50) อายุ 41 – 50 ปี (ร้อยละ 49.60) สถานภาพ สมรส (ร้อยละ 55.70) ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ

73.30) ประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 25 ปี (ร้อยละ 34.40) รายได้ต่อเดือน มากกว่า 50,000 บาท (ร้อยละ 50.40) และตำแหน่งงานในปัจจุบัน หัวหน้าฝ่ายบัญชี (ร้อยละ 46.60)

สหกรณ์ออมทรัพย์ ส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ครู (ร้อยละ 22.90) ทุนดำเนินงาน มากกว่า 300,000,000 บาท (ร้อยละ 45.80) จำนวนสมาชิก มากกว่า 1,500 คน (ร้อยละ 45.00) ระยะเวลาในการดำเนินงาน มากกว่า 15 ปี (ร้อยละ 77.10) และรายได้จากการดำเนินงาน มากกว่า 90,000,000 บาท (ร้อยละ 41.20)

2. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีโดยรวมและเป็นรายด้านของผู้บริหารฝ่ายบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย

การควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชี	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านนโยบายการใช้สารสนเทศทางการบัญชี	4.47	0.2774	มากที่สุด
2. ด้านมาตรการการเข้าถึงและเปลี่ยนแปลงระบบสารสนเทศทางการบัญชี	4.45	0.2146	มากที่สุด
3. ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง	4.56	0.2727	มากที่สุด
4. ด้านการเชื่อมโยงของระบบสารสนเทศทางการบัญชี	4.62	0.3275	มากที่สุด
โดยรวม	4.53	0.1232	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 4 ลำดับ ดังนี้ ด้านการเชื่อมโยงของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ($\bar{X} = 4.62$) รองลงมา คือ ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง ($\bar{X} = 4.56$) ด้านนโยบายการใช้สารสนเทศทางการบัญชี ($\bar{X} = 4.47$) และด้านมาตรการการเข้าถึงและเปลี่ยนแปลงระบบสารสนเทศทางการบัญชี ($\bar{X} = 4.45$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานโดยรวมและเป็นรายด้านของผู้บริหารฝ่ายบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย

ความสำเร็จในการดำเนินงาน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการบริหารความเสี่ยงในการดำเนินงาน	4.52	0.3180	มากที่สุด
2. ด้านรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง	4.66	0.3117	มากที่สุด
3. ด้านประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับสูงสุด	4.57	0.3786	มากที่สุด
โดยรวม	4.59	0.2352	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง ($\bar{X}$ = 4.66) ด้านประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.57) และด้านการบริหารความเสี่ยงในการดำเนินงาน ($\bar{X}$ = 4.52)

3. การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ และการสร้างสมการพยากรณ์

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานโดยรวมของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย

ตัวแปร	β	S.E.	t	p-value
ค่าคงที่	2.140	0.386	5.539	0.000*
AISP	0.198	0.069	2.881	0.005*
MAIS	0.096	0.054	1.782	0.077
TMS	0.093	0.071	1.321	0.189
AISI	0.166	0.050	3.317	0.001*

F = 12.237, p < 0.001, AdjR² = 0.280

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า แบบจำลองการถดถอยมีความเหมาะสมและสามารถอธิบายความแปรปรวนของความสำเร็จในการดำเนินงานโดยรวมได้ร้อยละ 28 (AdjR² = 0.280) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p < 0.001) โดยการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านนโยบายการใช้สารสนเทศทางการบัญชี (AISP) และด้านการเชื่อมโยงของระบบสารสนเทศทางการบัญชี (AIS) มีผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงานโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่ด้านมาตรการการเข้าถึงและเปลี่ยนแปลงระบบสารสนเทศทางการบัญชี (MAIS) และด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง (TMS) ไม่พบผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ และสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยพหุคูณได้ดังนี้

$$Y = 2.140 + 0.198 (AISP) + 0.096 (MAIS) + 0.093 (TMS) + 0.166 (AIS)$$

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการบริหารความเสี่ยง (ORM) ของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย

ตัวแปร	β	S.E.	t	p-value
ค่าคงที่	1.289	0.493	2.615	0.010*
AISP	0.202	0.088	2.307	0.023*
MAIS	0.169	0.069	2.451	0.016*
TMS	0.163	0.090	1.808	0.073
AISI	0.197	0.064	3.086	0.002*

F = 14.362, p < 0.001, AdjR² = 0.313

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า แบบจำลองการถดถอยสามารถอธิบายความแปรปรวนของความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการบริหารความเสี่ยงได้ร้อยละ 31.3 ($\text{AdjR}^2 = 0.313$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านนโยบายการใช้สารสนเทศทางการบัญชี (AISP) ด้านมาตรการการเข้าถึงและเปลี่ยนแปลงระบบสารสนเทศทางการบัญชี (MAIS) และด้านการเชื่อมโยงของระบบสารสนเทศทางการบัญชี (AISI) มีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง (TMS) ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง (AFR)

ตัวแปร	β	S.E.	t	p-value
ค่าคงที่	3.443	0.549	6.270	0.000*
AISP	0.160	0.098	1.635	0.105
MAIS	-0.047	0.077	-0.609	0.544
TMS	0.028	0.100	0.279	0.781
AISI	0.130	0.071	1.837	0.049*

$F = 1.908$ $p < 0.001$ $\text{AdjR}^2 = 0.057$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า แบบจำลองการถดถอยสามารถอธิบายความแปรปรวนของความสำเร็จในการดำเนินงานด้านรายงานทางการเงินที่ถูกต้องได้ในระดับค่อนข้างต่ำ ($\text{AdjR}^2 = 0.057$) โดยมีเพียงการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านการเชื่อมโยงของระบบสารสนเทศทางการบัญชี (AISI) ที่มีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านนโยบายการใช้สารสนเทศทางการบัญชี (AISP) ด้านมาตรการการเข้าถึงและเปลี่ยนแปลงระบบสารสนเทศทางการบัญชี (MAIS) และด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง (TMS) ไม่พบผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับสูงสุด (MFB)

ตัวแปร	β	S.E.	t	p-value
ค่าคงที่	1.689	0.643	2.625	0.010*
AISP	0.232	0.114	2.027	0.045*
MAIS	0.166	0.090	1.852	0.066
TMS	0.089	0.117	0.756	0.451
AISI	0.170	0.083	2.043	0.043*

$F = 6.497$ $p < 0.001$ $\text{AdjR}^2 = 0.171$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า แบบจำลองการถดถอยสามารถอธิบายความแปรปรวนของความสำเร็จในการดำเนินงานด้านประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับสูงสุดได้ร้อยละ 17.1 ($AdjR^2 = 0.171$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านนโยบายการใช้สารสนเทศทางการบัญชี (AISP) และด้านการเชื่อมโยงของระบบสารสนเทศทางการบัญชี (AISI) มีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่ด้านมาตรการการเข้าถึงและเปลี่ยนแปลงระบบสารสนเทศทางการบัญชี (MAIS) และด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง (TMS) ไม่พบผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 7 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตัวแปร	โดยรวม	บริหารความเสี่ยง	รายงานการเงิน	ประโยชน์ทางการเงิน
AISP	✓	✓	✗	✓
MAIS	✗	✓	✗	✗
TMS	✗	✗	✗	✗
AISI	✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 7 พบว่า การควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านการเชื่อมโยงของระบบสารสนเทศทางการบัญชี (AISI) เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยในทุกมิติ ขณะที่ด้านนโยบายการใช้สารสนเทศทางการบัญชี (AISP) ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานหลายมิติ ได้แก่ โดยรวม ด้านการบริหารความเสี่ยง และด้านประโยชน์ทางการเงิน ส่วนด้านมาตรการการเข้าถึงและเปลี่ยนแปลงระบบสารสนเทศทางการบัญชี (MAIS) พบว่า มีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญเฉพาะด้านการบริหารความเสี่ยง แต่ไม่พบผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความสำเร็จในการดำเนินงานโดยรวม ด้านรายงานการเงิน และด้านประโยชน์ทางการเงิน สำหรับด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง (TMS) ไม่พบผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญในทุกมิติของความสำเร็จในการดำเนินงาน

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนาพบว่า ผู้บริหารฝ่ายบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยมีความคิดเห็นต่อการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ให้ความสำคัญกับการกำหนดมาตรการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีอย่างเป็นระบบ เพื่อรองรับการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูลทางการบัญชีที่เพิ่มขึ้น ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความถูกต้องและความปลอดภัยของข้อมูลได้ หากขาดการควบคุมที่เหมาะสม ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกนทร เปรมปรี (2562) ที่ชี้ให้เห็นว่าการกำหนดระบบควบคุมและแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย รวมถึงสอดคล้องกับ อรอนงค์ จำปาแก้ว และคณะ (2563) และ Fitriati and Susanto (2017) ที่ระบุว่าระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีคุณภาพและมีการควบคุมภายในที่เหมาะสม จะช่วยเพิ่มความถูกต้อง ครบถ้วน และความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางบัญชี

2. ผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนาพบว่า ความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานที่เป็นไปตามเป้าหมายภายใต้กรอบกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่กำหนดไว้ การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ร่วมกับระบบควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ ช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีมาตรฐานและลดความเสี่ยงในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุช หงส์สิงห์ และคณะ (2561) และ เปรมยุดา ท้าวบุตร และคณะ (2561) ที่ชี้ว่าการมีระบบควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม มีส่วนช่วยให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายและสร้างความสำเร็จในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแสดงให้เห็นว่า การควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีโดยรวมมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะด้านนโยบายการใช้สารสนเทศทางการบัญชี ด้านมาตรการการเข้าถึงและการเปลี่ยนแปลงระบบ และด้านการเชื่อมโยงของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ไม่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทั้งในมิติของการบริหารความเสี่ยงและประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับสูงสุด ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่านโยบายและกติกากในการใช้สารสนเทศ รวมถึงการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลและการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างระบบงานต่าง ๆ ภายในองค์กร เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยลดความผิดพลาด ความซ้ำซ้อน และเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ สราวุธ ดวงจันทร์ และฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์ (2561), วิชา พริ้งพัฒน์พงษ์ และคณะ (2565), Liu (2023) รวมถึง ปวีณา สมบูรณ์ และคณะ (2564) ที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของมาตรการควบคุมการเข้าถึงข้อมูลและการบูรณาการระบบสารสนเทศต่อประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานขององค์กร

4. ผลการวิจัยพบว่าด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลดังกล่าวสามารถอธิบายได้จากบริบทการบริหารของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งมีลักษณะการกระจายอำนาจ โดยคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงทำหน้าที่กำหนดนโยบายและกำกับดูแลในภาพรวม ขณะที่การดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีในทางปฏิบัติอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของฝ่ายจัดการและบุคลากรระดับปฏิบัติการ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของ ณัฐจรินทร์ โลหะพันธ์, กรชัย พรลาภธรรมาร และสรัญญา รักษ์สอง (2561) ที่พบว่าการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงอาจไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพหรือผลลัพธ์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชีอย่างมีนัยสำคัญในบางบริบท โดยเฉพาะเมื่อปัจจัยด้านคุณภาพของข้อมูลความสามารถของบุคลากร และการออกแบบระบบ มีบทบาทสำคัญมากกว่า

โดยสรุป ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยได้รับอิทธิพลสำคัญจากการออกแบบและควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีในเชิงนโยบาย มาตรการการเข้าถึงข้อมูล และการเชื่อมโยงของระบบ มากกว่าการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงเพียงอย่างเดียว ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้สอดคล้องกับบริบทและศักยภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในการดำเนินงานต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

1.1 สหกรณ์ออมทรัพย์ควรให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายการใช้สารสนเทศทางการบัญชีอย่างเป็นทางการและชัดเจน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่านโยบายดังกล่าวมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน

โดยรวม การบริหารความเสี่ยง และประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับสูงสุด การกำหนดแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกันจะช่วยลดความคลาดเคลื่อนในการใช้งานสารสนเทศ เพิ่มความโปร่งใส และสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ควรพัฒนาและเสริมสร้างมาตรการควบคุมการเข้าถึงและการเปลี่ยนแปลงระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้มีความรัดกุมมากยิ่งขึ้น เช่น การกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลตามหน้าที่ความรับผิดชอบ การบันทึกประวัติการใช้งานระบบ และการตรวจสอบการแก้ไขข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากมาตรการดังกล่าวมีผลโดยตรงต่อความสำเร็จด้านการบริหารความเสี่ยงในการดำเนินงาน และช่วยลดโอกาสการเกิดข้อผิดพลาดหรือการทุจริตในระบบสารสนเทศทางการบัญชี

1.3 สหกรณ์ออมทรัพย์ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาและเชื่อมโยงระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกับระบบงานอื่นภายในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ระบบการเงิน ระบบสินเชื่อ และระบบทะเบียนสมาชิก การเชื่อมโยงข้อมูลในรูปแบบมาตรฐานเดียวกันจะช่วยลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ลดความผิดพลาดจากการบันทึกข้อมูลซ้ำ และเพิ่มความรวดเร็วในการจัดทำรายงานทางการเงินและรายงานเพื่อการบริหาร

1.4 แม้ว่าการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงจะไม่พบว่ามีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผู้บริหารควรทำหน้าที่สนับสนุนในเชิงนโยบายและการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง โดยมอบอำนาจและทรัพยากรที่เหมาะสมให้แก่ฝ่ายปฏิบัติการและบุคลากรด้านบัญชี เพื่อให้สามารถบริหารจัดการและพัฒนาาระบบสารสนเทศทางการบัญชีได้อย่างสอดคล้องกับบริบทและขนาดของสหกรณ์ออมทรัพย์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อพัฒนางานวิจัยด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีและเพิ่มความครอบคลุมขององค์ความรู้ งานวิจัยครั้งต่อไปควรพิจารณาแนวทางดังต่อไปนี้

2.1 ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังองค์กรประเภทอื่น เช่น สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน หรือสถาบันการเงินชุมชนรูปแบบอื่น เพื่อเปรียบเทียบผลการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีและความสำเร็จในการดำเนินงานในบริบทที่แตกต่างกัน

2.2 ควรนำตัวแปรแทรก (mediating variables) หรือ ตัวแปรกำกับ (moderating variables) เข้ามาศึกษาเพิ่มเติม เช่น ความสามารถของบุคลากรด้านบัญชี วัฒนธรรมองค์กร หรือระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่ออธิบายกลไกความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีกับความสำเร็จในการดำเนินงานได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรใช้วิธีวิจัยเชิงผสมผสาน (mixed methods) โดยเพิ่มเติมการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี เพื่อให้เข้าใจบริบทเชิงลึกของการออกแบบ การใช้งาน และการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชี ซึ่งอาจไม่สามารถอธิบายได้อย่างครบถ้วนจากข้อมูลเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว

2.4 ควรศึกษาผลกระทบของเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น ระบบคลาวด์ ระบบบัญชีอัจฉริยะ หรือการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในงานบัญชี ต่อการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีและความสำเร็จในการดำเนินงาน เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในยุคดิจิทัล

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยสำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท) จากคณะกรรมการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เอกสารอ้างอิง

- กนกเนตร เปรมปรี. (2562). อิทธิพลของวงจรชีวิตองค์กรต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชีบริหารระบบการควบคุมการบริหาร และผลการดำเนินงานของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 11(1), 155-171. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/mbs/article/view/220141>
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2566). *บันทึกข้อความมาตรการการควบคุมภายในที่ดีด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร*. <https://private.cad.go.th> มาตรการการควบคุมภายในที่ดีด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ.
- ศิตภัทร ฉวีวงศ์. (2565). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีทางการเงินของสมาชิก สหกรณ์ออมทรัพย์ XYZ จำกัด. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 18(2), 65-82. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pkrujo/article/view/256659>
- ณัฐจรินทร์ โลหะพันธ์, กรชัย พรลาภธรรมกร และสรัญญา รักษ์สอง (2561). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชี: หลักฐานเชิงประจักษ์จากธุรกิจ SMES ประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 10(3), 193–206. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pimjournal/article/view/162389>
- ทศพร จันทรเปล่ง, อีรพรรณ อึ้งภากรณ์ และกาญจนา หินเอาจี. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการขายสมัยใหม่กับความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจร้านกาแฟสดระดับพรีเมียมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 15(2), 124-133. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/reru/article/view/242385>
- ธนพล อินตะขัน, และกรวีร์ ชัยอมรไพศาล. (2565). ผลกระทบของการควบคุมภายในตามกรอบมาตรฐานสากลต่อผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ราชภัฏวลัยนาท*, 10(2), 19-36. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/balajhss/article/view/258719>
- ธารินี เณรวงศ์. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชีภายใต้การบริหารงานการเงินการคลังภาครัฐของหน่วยงานสนับสนุนภารกิจฝ่ายการเมือง. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 4(1), 76-91. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/apheitvu/article/view/95124>
- ธีรวัฒน์ ธวัธรัตน์โกสิน. (2564). ผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงในการปฏิบัติงานทางการเงินที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางการเงินของธุรกิจยานยนต์. *วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น*, 8(4), 12-26. <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/AJntc/article/view/17116>

- นิติกรณ์ จันทรสุริยะศักดิ์, นุชรี พิทักษ์, มณีวรรณ ศรีปาน, พงศ์ศรี ดีโคตร และวนิดา ณ ลำพูน. (2562). ผลกระทบของการควบคุมภายในด้านการบัญชีที่ดีที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 8(2), 71-85. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JLPRU/article/view/231329>
- นิตยา คำมณี. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชีเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิภาพรายงานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- นงนุช หงส์สิงห์, วราพร เปรมพาณิชย์กุล และนางลักษณ์ แสงมหาชัย. (2561). ผลกระทบของประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในที่มีต่อความสำเร็จขององค์กร ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 5(2), 25-36. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/rdimu/article/view/210457>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ปวีณา สมบูรณ์, นาถนภา นิลนิยม และนางลักษณ์ แสงมหาชัย. (2564). ผลกระทบของประสิทธิภาพระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานด้านบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 13(2), 142-154. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/mbs/article/view/241125>
- ปรีธินันท์ ประจักษ์จิตร และสุรีย์ โขชนันธุ์. (2564). ปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 10(2), 646-657. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/AJMBU/article/view/248261>
- ปทุมณา น้อยจาด และจิตาภรณ์ สินเจริญศักดิ์. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี ของสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงในประเทศไทย. *วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 4(2), 101-115. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/hsnj/article/view/251891>
- เปรมยุดา ท้าวบุตร, อัครเดช ฉวีรักษ์ และสลักจิต นิลผาย. (2561). ผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงในการปฏิบัติงานทางการเงินที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางการเงินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 10(1), 60-73. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/mbs/article/view/236165>
- รภัสสา รวงอ่อนนาม, กิตติพงษ์ กิตติยันตการ และฉัตรชัย พรประสิทธิ์. (2566). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารการจัดการความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 11(1), 40-49. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/view/263599>
- วิชา พริ้งพัฒน์พงษ์, พุฒิธร จิรายุส และฉัตรพล มณีกุล. (2565). การควบคุมภายในด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพข้อมูลทางการเงินการบัญชี: กรณีศึกษา การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคกลาง) นครปฐม. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 8(4), 185-196. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jsa-journal/issue/view/17373/4639>

- วิลาวรรณ บุญเกิด. (2565). ผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีและระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. (การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม).
- สรารุณ ดวงจันทร์ และฐิตาภรณ์ สินเจริญศักดิ์. (2561). ระบบการควบคุมภายในที่ดี และธรรมาภิบาลที่มีต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศาสตร์*, 5(3), 895-913.
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/view/141680>
- อรอนงค์ จำปาแก้ว, อุเทน เลาน้ำทา, และกิตติพล วิแสง. (2563). ผลกระทบของความมั่นคงปลอดภัยระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 12(2), 87-99.
<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/mbs/article/view/237431>
- อุเทน เลาน้ำทา และฐิติกานต์ สุริยะสาร. (2563). ประสิทธิภาพการควบคุมของระบบสารสนเทศทางการบัญชีและความได้เปรียบด้านข้อมูลทางการบัญชี : หลักฐานเชิงประจักษ์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่*, 13(1), 105-120. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMMS/article/view/188566>
- Fitriati, A. & Susanto, A. (2017) The Accounting Information System Quality Improvement Through Internal Control and Top Management Support Effectiveness. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*. 95(19), 5003–5011.
- Hair, J. F., Jr., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2006). *Multivariate data analysis* (6th ed.). Pearson Prentice Hall.
- Liu, Z. (2023). The internal control method of modern management accounting information system. *International Journal of Business and Management*, 1(1), 15.
<https://doi.org/10.56028/ijbm.1.1.15.2023>
- Hehanussa, S. J. (2024). The Important Role of Internal Control in Accounting Information Systems. *Asian Journal of Social and Humanities*, 2(6) : 1431-1438.
DOI:10.59888/ajosh.v2i6.265